

TULKOJUMS

KONVENCIJA PAR JURISDIKCIJU, PIEMĒROJAMIEM TIESĪBU AKTIEM, ATZĪŠANU, IZPILDI UN SADARBĪBU ATTIECĪBĀ UZ VECĀKU ATBILDĪBU UN BĒRNU AIZSARDZĪBAS PASĀKUMIEM

(Pieņemta 1996. gada 19. oktobrī)

Valstis, kas parakstījušas šo Konvenciju,

atzīstot vajadzību uzlabot bērnu aizsardzību situācijās, kur iesaistītas vairākas valstis,

vēlēdamās novērst savu tiesību sistēmu pretrunas saistībā ar jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu un izpildi attiecībā uz bērnu aizsardzības pasākumiem,

vēršot uzmanību uz to, cik svarīga ir starptautiska sadarbība bērnu aizsardzības jomā,

apliecinot, ka bērnu interesēm jābūt pirmajā vietā,

norādot, ka ir jāpārskata 1961. gada 5. oktobra Konvencija par iestāžu pilnvarām un tiesību aktiem, kas piemērojami attiecībā uz bērnu aizsardzību,

vēlēdamās šim nolūkam izveidot kopējus noteikumus, ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989. gada 20. novembra Konvenciju par bērna tiesībām,

ir vienojušās par šādiem noteikumiem.

I NODAĻA

KONVENCIJAS DARBĪBAS JOMA

1. pants

1. Šīs Konvencijas mērķi ir:

- a) noteikt valsti, kuras iestādēm ir jurisdikcija veikt pasākumus bērna personas vai īpašuma aizsardzībai;
- b) noteikt, kuri tiesību akti minētajām iestādēm ir jāpiemēro, īstenojot savu jurisdikciju;
- c) noteikt vecāku atbildībai piemērojamās tiesību aktus;
- d) nodrošināt šādu aizsardzības pasākumu atzīšanu un izpildi visās Līgumslēdzējās valstīs;
- e) ieviest starp Līgumslēdzēju valstu iestādēm sadarbību, kas var būt vajadzīga šīs Konvencijas mērķu sasniegšanai.

2. Šajā Konvencijā termins "vecāku atbildība" ir vecāku vara vai citas līdzīgas atbildības attiecības, kas nosaka vecāku,

aizbildņu vai citu likumīgo pārstāvju tiesības, pilnvaras un pienākumus attiecībā uz bērna personu vai īpašumu.

2. pants

Konvencija attiecas uz bērniem no dzimšanas brīža līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai.

3. pants

Šīs Konvencijas 1. pantā minētie pasākumi var jo īpaši attiekties uz:

- a) vecāku atbildības iegūšanu, īstenošanu, izbeigšanos vai ierobežošanu, kā arī uz tās deleģēšanu;
- b) aizbildnības/aizgādības tiesībām, tostarp tiesībām, kas saistītas ar bērna aprūpi, un jo īpaši tiesībām noteikt bērna dzīvesvietu, kā arī tiesībām satikties ar bērnu, tostarp tiesībām uz noteiktu laiku aprūpēt bērnu vietā, kas nav bērna pastāvīgā dzīvesvieta;

- c) aizbildnības tiesībām līdzīgiem tiesiskiem režīmiem;
- d) tādu personu vai iestāžu iecelšanu un funkcijām, kuras ir atbildīgas par bērna personu vai īpašumu, pārstāv bērnu vai palīdz viņam;
- e) bērna ievietošanu audžuģimenē vai aprūpes iestādē vai uz aprūpi, ko nodrošina *kafala* vai līdzīga iestāde;
- f) publisku iestāžu pārraudzību attiecībā uz to, kā par bērnu atbildīgās personas īsteno aprūpi;
- g) bērna īpašuma pārvaldīšanu, saglabāšanu vai atsavināšanu.

4. pants

Šī Konvencija neattiecas uz:

- a) vecāku un bērnu attiecību nodibināšanu vai apstrīdēšanu;
- b) lēmumiem par adopciju, adopcijas sagatavošanas pasākumiem vai adopcijas anulēšanu vai atcelšanu;
- c) bērna uzvārdu un vārdiem;
- d) pilngadības sasniegšanu;
- e) uzturēšanas saistībām;
- f) trastiem un mantošanu;
- g) sociālo drošību;
- h) vispārējiem publiskiem pasākumiem izglītības vai veselības jomā;
- i) pasākumiem, ko veic saistībā ar bērnu izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem;
- j) lēmumiem par patvēruma tiesībām un imigrāciju.

II NODAĻA

JURISDIKCIJA

5. pants

1. Bērna personas un īpašumu aizsardzības pasākumu veikšana ir tās Līgumslēdzējas valsts tiesu vai pārvaldes iestāžu jurisdikcijā, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta.

2. Ja bērna pastāvīgā dzīvesvieta mainās, pārceļoties uz kādu citu Līgumslēdzēju valsti, tad, ievērojot 7. pantu, jurisdikcija ir tās valsts iestādēm, kurā ir jaunā pastāvīgā dzīvesvieta.

6. pants

1. Attiecībā uz bēgļu bērniem un bērniem, kas sakarā ar viņu valstī notiekošām nekārtībām ir pārvietoti uz kādu citu valsti, 5. panta 1. punktā paredzētā jurisdikcija ir tās Līgumslēdzējas valsts iestādēm, kuras teritorijā bērni atrodas pēc šādas pārvietošanas.

2. Iepriekšējais punkts attiecas arī uz bērniem, kuru pastāvīgo dzīvesvietu nav iespējams noteikt.

7. pants

1. Ja bērns ir prettiesiski aizvests vai aizturēts, tās Līgumslēdzējas valsts iestādes, kurā tieši pirms aizvešanas vai aizturēšanas bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta, saglabā savu jurisdikciju, kamēr bērns nav ieguvis pastāvīgo dzīvesvietu kādā citā valstī, un:

- a) kamēr visas personas, iestādes vai citas struktūras ar aizbildnības/aizgādības tiesībām nav piekritušas aizvešanai vai aizturēšanai; vai
 - b) kamēr bērns šajā citā valstī nav nodzīvojis vismaz vienu gadu kopš laika, kad persona, iestāde vai cita struktūra ar aizbildnības/aizgādības tiesībām ir uzzinājusi bērna atrašanās vietu vai kad tām bija jāuzzina bērna atrašanās vieta, ja nav tādu neizskatītu pieteikumu par bērna atgriešanos, kas iesniegti minētajā laikā, un kamēr bērns nav pieradis pie jaunajiem apstākļiem.
2. Bērna aizvešanu vai aizturēšanu uzskata par prettiesisku, ja:
- a) ar to pārkāptas aizbildnības/aizgādības tiesības, kas personai, iestādei vai citai struktūrai kopīgi vai atsevišķi piešķirtas saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā pirms aizvešanas vai aizturēšanas bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta; un
 - b) aizvešanas vai aizturēšanas laikā šīs tiesības atsevišķi vai kopīgi tika faktiski īstenotas vai arī tās tiktu šādi īstenotas, ja nebūtu notikusi aizvešana vai aizturēšana.

Šā punkta a) apakšpunktā minētās aizbildnības/aizgādības tiesības var jo īpaši rasties, piemērojot tiesību aktus vai arī tiesas vai pārvaldes iestāžu lēmumus, vai pēc vienošanās, kam saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ir juridisks spēks.

3. Kamēr vien iepriekš 1. punktā minētās iestādes saglabā savu jurisdikciju, tās Līgumslēdzējas valsts iestādes, uz kuru bērns ir aizvests vai kurā viņš aizturēts, var saskaņā ar 11. pantu veikt tikai tādus steidzamus pasākumus, kas vajadzīgi bērna personas vai īpašuma aizsardzībai.

8. pants

1. Tās Līgumslēdzējas valsts iestāde, kurai ir 5. un 6. pantā paredzētā jurisdikcija, izņēmuma gadījumā – ja tā uzskata, ka otras Līgumslēdzējas valsts iestāde attiecīgajā gadījumā varētu labāk aizsargāt bērna intereses, – var vai nu:

— tieši vai ar savas valsts centrālās iestādes palīdzību lūgt šo citu iestādi pārņemt jurisdikciju veikt aizsardzības pasākumus, ko tā uzskata par vajadzīgiem, vai arī

— pārtraukt lietas izskatīšanu un lūgt puses iesniegt attiecīgu lūgumu šīs citas valsts iestādei.

2. Līgumslēdzējas valstis, kuru iestādēs var griezties, kā paredzēts iepriekšējā punktā, ir:

a) valsts, kuras pilsonis ir bērns;

b) valsts, kurā atrodas bērna īpašums;

c) valsts, kuras iestādēm ir iesniegts pieteikums par bērna vecāku laulības šķiršanu vai laulāto atšķiršanu vai arī pieteikums par viņu laulības atzīšanu par neesošu;

d) valsts, ar kuru bērnam ir nozīmīgas saites.

3. Attiecīgās iestādes var apmainīties ar viedokļiem.

4. Iestāde, kurā griežas atbilstīgi 1. punktam, var pārņemt tās iestādes jurisdikciju, kam tā ir saskaņā ar 5. un 6. pantu, ja tā uzskata, ka šāda pārņemšana ir bērna interesēs.

9. pants

1. Ja 8. panta 2. punktā minētās Līgumslēdzējas valsts iestādes uzskata, ka attiecīgajā gadījumā tās varētu labāk aizsargāt bērna intereses, tās var vai nu:

— tieši vai ar attiecīgās valsts centrālās iestādes palīdzību lūgt tās Līgumslēdzējas valsts kompetentajai iestādei, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta, atļaut īstenot jurisdikciju tādu aizsardzības pasākumu veikšanai, ko tās uzskata par vajadzīgiem, vai arī

— aicināt puses iesniegt šādu lūgumu tās Līgumslēdzējas valsts iestādei, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta.

2. Attiecīgās iestādes var apmainīties ar viedokļiem.

3. Iestāde, kas iesniedz lūgumu, var īstenot jurisdikciju tās Līgumslēdzējas valsts iestādes vietā, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta, tikai tad, ja pēdējā minētā iestāde ir akceptējusi lūgumu.

10. pants

1. Neskarot 5. līdz 9. pantu, Līgumslēdzējas valsts iestādes, kas īsteno jurisdikciju lemt par bērna, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā citā Līgumslēdzējā valstī, vecāku laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas pieteikumu vai pieteikumu par viņu laulības atzīšanu par neesošu, var veikt šā bērna personas vai īpašuma aizsardzības pasākumus, ja to paredz šīs valsts tiesību akti un ja:

a) tiesvedības sākšanas laikā viens no bērna vecākiem pastāvīgi dzīvo šajā valstī un ja vienam no viņiem ir vecāku atbildība par bērnu, un

b) minēto iestāžu jurisdikciju veikt šādus pasākumus ir atzinuši vecāki vai kāda cita persona, kurai pieder vecāku atbildība par bērnu, un ja šāda rīcība ir bērna interesēs.

2. Šā panta 1. punktā paredzētā jurisdikcija veikt pasākumus bērna aizsardzībai izbeidzas, tiklīdz stājas spēkā lēmums, ar ko tiek apmierināts vai noraidīts pieteikums par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu, vai arī ja tiesvedība tiek izbeigta kāda cita iemesla dēļ.

11. pants

1. Visos steidzamības gadījumos jurisdikcija veikt jebkādus vajadzīgos aizsardzības pasākumus ir tās Līgumslēdzējas valsts iestādēm, kuras teritorijā atrodas bērns vai bērna īpašums.

2. Pasākumus, ko attiecībā uz bērnu, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā Līgumslēdzējā valstī, veic saskaņā ar šā panta iepriekšējo punktu, izbeidz, tiklīdz iestādes, kam ir 5. līdz 10. pantā paredzētā jurisdikcija, ir veikušas apstākļiem atbilstošus pasākumus.

3. Pasākumus, ko saskaņā ar šā panta 1. punktu Līgumslēdzējās valstīs veic attiecībā uz bērnu, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā trešā valstī, izbeidz, tiklīdz attiecīgā Līgumslēdzēja valsts ir atzinusi pasākumus, kas vajadzīgi attiecīgajos apstākļos un ko veic trešās valsts iestādes.

12. pants

1. Ievērojot 7. pantu, tās Līgumslēdzējas valsts iestādēm, kuras teritorijā atrodas bērns vai bērna īpašums, ir jurisdikcija veikt tādus pagaidu pasākumus bērna personas vai īpašuma aizsardzībai, kas attiecas tikai uz attiecīgās valsts teritoriju, ciktāl šādi pasākumi ir saderīgi ar pasākumiem, ko jau ir veikušas iestādes, kurām ir jurisdikcija saskaņā ar 5. līdz 10. pantu.

2. Pasākumus, ko attiecībā uz bērnu, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā Līgumslēdzējā valstī, veic saskaņā ar šā panta iepriekšējo punktu, izbeidz, tiklīdz iestādes, kam ir 5. līdz 10. pantā paredzētā jurisdikcija, ir pieņēmušas lēmumu par aizsardzības pasākumiem, kuri var būt vajadzīgi attiecīgajos apstākļos.

3. Pasākumus, ko saskaņā ar šā panta 1. punktu Līgumslēdzējā valstī veic attiecībā uz bērnu, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā trešā valstī, izbeidz, tiklīdz attiecīgā Līgumslēdzēja valsts ir atzinusi pasākumus, kas vajadzīgi attiecīgajos apstākļos un ko veic trešās valsts iestādes.

13. pants

1. Līgumslēdzēju valstu iestādes, kuru jurisdikcijā saskaņā ar 5. līdz 10. pantu ir veikt pasākumus bērna personas vai īpašuma aizsardzībai, nedrīkst īstenot šo jurisdikciju, ja procesa sākšanas laikā lūgums veikt atbilstīgus pasākumus ir iesniegts kādas citas Līgumslēdzējas valsts iestādēm, kurām ir 5. līdz 10. pantā paredzētā jurisdikcija, un neīsteno to lūguma iesniegšanas vai izskatīšanas laikā.

2. Šā panta iepriekšējā punkta noteikumus nepiemēro, ja iestādes, kurām sākotnēji ir iesniegts lūgums veikt pasākumus, ir atteikušas īstenot savu jurisdikciju.

14. pants

Atbilstīgi 5. līdz 10. pantam veiktie pasākumi ir spēkā tiem noteikto laiku, pat ja, mainoties apstākļiem, ir zudis jurisdikcijas pamats, un tie ir spēkā, kamēr iestādes, kurām ir šajā Konvencijā paredzētā jurisdikcija, nav attiecīgos pasākumus grozījušas, aizstājušas vai izbeigušas.

III NODAĻA

PIEMĒROJAMIE TIESĪBU AKTI

15. pants

1. Īstenojot šīs Konvencijas II nodaļā paredzēto jurisdikciju, Līgumslēdzēju valstu iestādes piemēro savas valsts tiesību aktus.

2. Ja tas vajadzīgs bērna personas vai īpašuma aizsardzībai, tad izņēmuma gadījumos šīs iestādes tomēr var piemērot vai ņemt vērā tādas citas valsts tiesību aktus, ar kuru attiecīgajiem apstākļiem ir nozīmīga saistība.

3. Ja bērna pastāvīgā dzīvesvieta mainās, pārceļoties uz kādu citu Līgumslēdzēju valsti, tad iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas valstī veikto pasākumu turpmāko īstenošanu reglamentē šīs citas valsts tiesību akti.

16. pants

1. Vecāku atbildības iegūšanu vai izbeigšanos, pamatojoties uz normatīvajiem aktiem un bez tiesu vai pārvaldes iestāžu iesaistīšanās, reglamentē bērna pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti.

2. Vecāku atbildības iegūšanu vai izbeigšanos, pamatojoties uz vienošanos vai vienpusēju darbību un bez tiesu vai pārvaldes iestāžu iesaistīšanās, reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā līguma vai darījuma spēkā stāšanās laikā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta.

3. Vecāku atbildība, kas pastāv saskaņā ar bērna pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktiem, turpina pastāvēt pēc pastāvīgās dzīvesvietas maiņas, pārceļoties uz kādu citu valsti.

4. Mainoties bērna pastāvīgajai dzīvesvietai, to, kā vecāku atbildību, pamatojoties uz likumu, iegūst personas, kurām nav šādas atbildības, reglamentē jaunās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti.

17. pants

Vecāku atbildības īstenošanu reglamentē bērna pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti. Mainoties bērna pastāvīgajai dzīvesvietai, šādu īstenošanu reglamentē jaunās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti.

18. pants

Šīs Konvencijas 16. pantā minēto vecāku atbildību var izbeigt un tās īstenošanas nosacījumus var grozīt, veicot šajā Konvencijā paredzētos pasākumus.

19. pants

1. Nevar apstrīdēt tāda darījuma spēkā esamību, ko noslēgusi trešā persona un kāda persona, kas saskaņā ar darījuma noslēgšanas valsts tiesību aktiem varētu būt tiesīga rīkoties kā bērna likumiskais aizbildnis, un trešā persona nevar būt atbildīga tikai tā iemesla dēļ, ka saskaņā ar šajā nodaļā norādītajiem tiesību aktiem otra darījuma puse nebija tiesīga rīkoties kā bērna likumiskais pārstāvis, izņemot gadījumu, kad trešā persona zināja vai arī tai būtu vajadzējis zināt, ka vecāku atbildību reglamentē minētie tiesību akti.

2. Šā panta iepriekšējo punktu piemēro tikai tad, ja darījumu noslēgušas personas, kas atrodas vienas un tās pašas valsts teritorijā.

20. pants

Šīs nodaļas noteikumus piemēro arī tad, ja norādītie tiesību akti ir trešās valsts tiesību akti.

21. pants

1. Šajā nodaļā termins "tiesību akti" nozīmē valstī spēkā esošos tiesību aktus, izņemot noteikumus par kolīziju normām.

2. Ja saskaņā ar 16. pantu piemērojami tiesību akti ir trešās valsts tiesību akti un ja šis valsts normas par tiesībām izvēlēties tiesību sistēmu norāda uz kādu citu trešo valsti, kas varētu piemērot savus aktus, tad tomēr piemēro pēdējās minētās valsts tiesību aktus. Ja šī cita trešā valsts nevarētu piemērot savus tiesību aktus, tad piemēro 16. pantā norādītos aktus.

22. pants

Atteikties no šajā nodaļā norādīto tiesību aktu piemērošanas var tikai, ja šāda piemērošana viennozīmīgi būtu pretrunā sabiedriskajai kārtībai, ņemot vērā bērna intereses.

IV NODAĻA**ATZĪŠANA UN IZPILDE****23. pants**

1. Piemērojot Līgumslēdzēju valstu tiesību aktus, atzīst kādas citas Līgumslēdzējas valsts iestāžu veiktos pasākumus.

2. No atzīšanas tomēr var atteikties:

- a) ja pasākumu veikusi iestāde, kuras jurisdikciju nenosaka kāds no II nodaļā paredzētajiem pamatojumiem;
- b) ja pasākums – izņemot steidzamības gadījumus – veikts sakarā ar tiesas vai administratīviem procesiem, nedodot bērnam iespēju tikt uzklautam, un pārkāpjot lūguma saņēmējas valsts procedūras pamatprincipus;
- c) pēc kādas personas lūguma, kura apgalvo, ka pasākums pārkāpj tās vecāku atbildību, un ja pasākums – izņemot steidzamības gadījumus – veikts, nedodot šai personai iespēju tikt uzklautam;
- d) ja šāda atzīšana viennozīmīgi ir pretrunā lūguma saņēmējas valsts sabiedriskajai kārtībai, ņemot vērā bērna intereses;
- e) ja pasākums nav saderīgs ar kādu pasākumu, kas vēlāk veikts trešā valstī, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta, un ja šāds vēlāk veikts pasākums atbilst lūguma saņēmējas valsts prasībām attiecībā uz atzīšanu;

f) ja nav ievērota 33. pantā paredzētā procedūra.

24. pants

Neskarot 23. panta 1. pantu, ikviena ieinteresētā persona var lūgt Līgumslēdzējas valsts kompetentās iestādes lemt par kādā citā Līgumslēdzējā valstī veikta pasākuma atzīšanu vai neatzīšanu. Procedūru reglamentē lūguma saņēmējas valsts tiesību akti.

25. pants

Lūguma saņēmējas valsts iestādei ir saistoši konstatētie fakti, ar ko savu jurisdikciju pamato tās valsts iestāde, kurā ir veikts attiecīgais pasākums.

26. pants

1. Ja Līgumslēdzējā valstī veikti un šajā valstī izpildāmi pasākumi ir jāizpilda kādā citā Līgumslēdzējā valstī, tad pēc ieinteresētās personas lūguma šādus pasākumus attiecīgajā citā valstī pasludina par izpildāmiem vai reģistrētiem izpildes nolūkā, ievērojot procedūru, kas paredzēta minētās valsts tiesību aktos.

2. Ikviena Līgumslēdzēja valsts, lai pasludinātu izpildāmību vai reģistrētu, piemēro vienkāršu un ātru procedūru.

3. Izpildāmības pasludināšanu vai reģistrāciju var atteikt, pamatojoties tikai uz kādu no 23. panta 2. punktā minētajiem iemesliem.

27. pants

Neskarot tādu pārskatīšanu, kas varētu būt vajadzīga iepriekšējo pantu piemērošanai, veiktie pasākumi nav pārskatāmi pēc būtības.

28. pants

Pasākumus, kas veikti vienā Līgumslēdzējā valstī un citā Līgumslēdzējā valstī pasludināti par izpildāmiem vai reģistrēti izpildes nolūkā, pēdējā minētajā valstī izpilda tā, it kā tos būtu veikušas šīs valsts iestādes. Izpildi veic saskaņā ar lūguma saņēmējas valsts tiesību aktiem un tādā apjomā, kā tas paredzēts šādos tiesību aktos, ņemot vērā bērna intereses.

V NODAĻA**SADARBĪBA****29. pants**

1. Līgumslēdzējas valstis norāda centrālo iestādi, kas pilda pienākumus, kurus šī Konvencija uzliek šādām iestādēm.

2. Federālas valstis, valstis ar vairākām tiesību sistēmām vai valstis ar autonomām teritoriālām vienībām ir tiesīgas norādīt vairākas centrālās iestādes un precizēt to funkciju teritoriālo un individuālo raksturu. Ja valsts ir norādījusi vairāk nekā vienu centrālo iestādi, tā izraugās to centrālo iestādi, kurai var adresēt visus paziņojumus, lai tos pārsūtītu attiecīgai šīs valsts centrālajai iestādei.

30. pants

1. Lai sasniegtu šīs Konvencijas mērķus, centrālās iestādes sadarbojas un veicina sadarbību starp savu valstu kompetentajām iestādēm.

2. Saistībā ar Konvencijas piemērošanu tās veic atbilstīgus pasākumus, lai sniegtu informāciju par savu valstu tiesību aktiem un pieejamiem dienestiem, kas saistīti ar bērnu aizsardzību.

31. pants

Līgumslēdzēju valstu centrālās iestādes tieši vai ar valsts iestāžu vai citu struktūru starpniecību veic visus attiecīgus pasākumus, lai:

- a) veicinātu saziņu un piedāvātu 8. un 9. pantā un šajā nodaļā paredzēto palīdzību;
- b) izmantojot mediāciju, saskaņošanu vai līdzīgus līdzekļus, veicinātu savstarpēji pieņemamus risinājumus bērna personas un īpašuma aizsardzībai gadījumos, uz ko attiecas Konvencija;
- c) pēc citas Līgumslēdzējas valsts kompetentās iestādes lūguma sniegtu palīdzību bērna atrašanās vietas noteikšanā, ja ir ziņas, ka bērns varētu atrasties lūguma saņēmējas valsts teritorijā un ka viņam varētu būt vajadzīga aizsardzība.

32. pants

Pēc pamatota lūguma, ko iesniegusi tādas Līgumslēdzējas valsts centrālā iestāde vai cita kompetentā iestāde, ar kuru bērnam ir būtiska saikne, bērna pastāvīgās dzīvesvietas un atrašanās Līgumslēdzējas valsts centrālā iestāde var tieši vai ar valsts iestāžu vai citu struktūru starpniecību:

- a) sniegt ziņojumu par bērna situāciju;
- b) lūgt savas valsts kompetento iestādi apsvērt vajadzību veikt pasākumus bērna personas vai īpašuma aizsardzībai.

33. pants

1. Ja iestāde, kam ir 5. līdz 10. pantā paredzētā jurisdikcija, apsver iespēju bērnu nodot audžuģimenei vai ievietot aprūpes

iestādē vai arī iespēju, ka aprūpi nodrošina *kafala* vai līdzīga iestāde, un ja šāдай nodošanai, ievietošanai vai aprūpei jānotiek kādā citā Līgumslēdzējā valstī, tad minētā iestāde sākotnēji apspriežas ar minētās valsts centrālo iestādi vai kādu citu kompetento iestādi. Šajā nolūkā tā pārsūta ziņojumu par bērnu, norādot ierosinātās nodošanas, ievietošanas vai aprūpes pamatojumu.

2. Lēmumu par nodošanu, ievietošanu vai aprūpi var pieņemt lūguma iesniedzējā valstī tikai tad, ja lūguma saņēmējas valsts centrālā iestāde vai cita kompetentā iestāde ir piekritusi šāдай nodošanai, ievietošanai vai aprūpei, ņemot vērā bērna intereses.

34. pants

1. Ja tiek apsvērts kāds aizsardzības pasākums un ja tas vajadzīgs sakarā ar bērna apstākļiem, Konvencijā paredzētās kompetentās iestādes var lūgt citas Līgumslēdzējas valsts iestādi, kuras rīcībā ir informācija, kas attiecas uz bērna aizsardzību, paziņot šo informāciju.

2. Ikviens Līgumslēdzēja valsts var paziņot, ka šā panta 1. punktā paredzētie lūgumi jānodod tās iestādēm tikai ar šīs valsts centrālās iestādes starpniecību.

35. pants

1. Vienas Līgumslēdzējas valsts kompetentās iestādes var lūgt kādas citas Līgumslēdzējas valsts kompetentajām iestādēm palīdzību, lai īstenotu aizsardzības pasākumus, ko veic saskaņā ar šo Konvenciju, jo īpaši – lai nodrošinātu iespēju efektīvi īstenot tiesības satikties ar bērnu, kā arī tiesības saglabāt regulārus tiešus kontaktus.

2. Tādas Līgumslēdzējas valsts iestādes, kurā nav bērna pastāvīgā dzīvesvieta, var – ja to lūdz viens no vecākiem, kas pastāvīgi dzīvo šajā valstī un cenšas iegūt vai saglabāt tiesības satikties ar bērnu, – ievākt informāciju vai pierādījumus, kā arī izdarīt secinājumus par šīs personas piemērotību tam, lai tiktos ar bērnu, un nosacījumiem, atbilstīgi kuriem ir īstenojamas tiesības satikties ar bērnu. Iestāde, kas īsteno 5. līdz 10. pantā paredzēto jurisdikciju lemt par pieteikumiem sakarā ar tiesībām satikties ar bērnu, pirms lēmuma pieņemšanas pieņem un izskata minēto informāciju, pierādījumus un secinājumus.

3. Iestāde, kurai saskaņā ar 5. līdz 10. pantu ir jurisdikcija lemt par tiesībām satikties ar bērnu, pārtrauc procedūras līdz laikam, kamēr tiek pieņemts lēmums par atbilstīgi 2. punktam iesniegto pieteikumu, jo īpaši tad, ja tā izskata lūgumu ierobežot vai atņemt saskarsmes tiesības, kas piešķirtas bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas valstī.

4. Šis pants neliedz iestādei, kam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu ir jurisdikcija, veikt pagaidu pasākumus, gaidot lēmumu par atbilstīgi 2. punktam iesniegtu pieteikumu.

36. pants

Ikvienā gadījumā, kad bērns ir nopietni apdraudēts, tās Līgumslēdzējas valsts kompetentās iestādes, kurā tiek veikti bērna aizsardzības pasākumi vai kurā tiek lemts par tiem, ja tās tiek informētas par bērna pastāvīgās dzīvesvietas maiņu, pārceļoties uz kādu citu valsti, vai par bērna atrašanos šādā valstī, informē šīs citas valsts iestādes par apdraudējumu un pasākumiem, kuri tiek veikti vai par kuriem tiek lemts.

37. pants

Iestādes nepieprasa un nepārsūta informāciju, kā paredzēts šajā nodaļā, ja pēc šo iestāžu ieskatiem varētu apdraudēt bērna personu vai īpašumu vai radīt nopietnus draudus bērna ģimenes locekļa brīvībai vai dzīvībai.

38. pants

1. Neskarot iespēju noteikt pamatotu maksu par pakalpojumu sniegšanu, Līgumslēdzēju valstu centrālās iestādes un citas valsts iestādes pašas sedz izmaksas, kas tām rodas, piemērojot šo Konvenciju.

2. Līgumslēdzējas valstis var slēgt nolīgumus ar vienu vai vairākām citām Līgumslēdzējām valstīm par maksas izlietojumu.

39. pants

Līgumslēdzējas valstis var slēgt nolīgumus ar vienu vai vairākām citām Līgumslēdzējām valstīm, lai to savstarpējās attiecībās uzlabotu šīs nodaļas noteikumu piemērošanu. Valstis, kas noslēgušas šādus nolīgumus, nodod to kopijas Konvencijas depozitāram.

VI NODAĻA

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

40. pants

1. Bērna pastāvīgās dzīvesvietas Līgumslēdzējas valsts iestādes vai tās Līgumslēdzējas valsts iestādes, kurā ir veikti aizsardzības pasākumi, var izdot personai, kam ir vecāku atbildība vai kam uzticēta bērna personas vai īpašuma aizsardzība, ja šī persona to lūdz, apliecību, norādot šīs personas statusu un tai piešķirtās pilnvaras.

2. Apliecībā norādītais statuss un pilnvaras tiek uzskatītas par piešķirtām šai personai, ja vien nav pierādījumu par pretējo.

3. Katra Līgumslēdzēja valsts norāda iestādes, kas ir tiesīgas izsniegt šādas apliecības.

41. pants

Personas datus, kas apkopoti vai pārsūtīti saskaņā ar Konvenciju, izmanto tikai tādā nolūkā, kādā tie apkopoti vai pārsūtīti.

42. pants

Iestādes, kam tiek pārsūtīta informācija, nodrošina tās slepenību atbilstīgi savas valsts tiesību aktiem.

43. pants

Visus dokumentus, ko nosūta vai iesniedz saskaņā ar šo Konvenciju, atbrīvo no legalizācijas vai līdzīgām formalitātēm.

44. pants

Katra Līgumslēdzēja valsts var norādīt iestādes, kurām iesniedz 8., 9. un 33. pantā paredzētos lūgumus.

45. pants

1. Par saskaņā ar 29. un 44. pantu norādītajām iestādēm paziņo Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences Pastāvīgajam birojam.

2. Konvencijas 34. panta 2. punktā minēto paziņojumu iesniedz Konvencijas depozitāram.

46. pants

Līgumslēdzējai valstij, kurā attiecībā uz bērna un viņa īpašuma aizsardzību piemēro dažādas tiesību sistēmas vai dažādas tiesību normu kopumus, nav jāpiemēro Konvencijas noteikumi attiecībā uz strīdiem, kas rodas tikai saistībā ar šādām dažādajām sistēmām vai tiesību normu kopumiem.

47. pants

Attiecībā uz valstīm, kur saistībā ar jautājumiem, uz ko attiecas šī Konvencija, dažādās teritoriālajās vienībās piemēro divas vai vairāk tiesību sistēmas vai tiesību normu kopumus:

- 1) norādes uz pastāvīgu dzīvesvietu šādā valstī uzskata par norādēm uz pastāvīgu dzīvesvietu teritoriālajā vienībā;
- 2) norādes uz bērna atrašanos šādā valstī uzskata par norādēm uz atrašanos teritoriālajā vienībā;
- 3) norādes uz bērna īpašuma atrašanos šādā valstī uzskata par norādēm uz īpašuma atrašanos teritoriālajā vienībā;

- 4) norādes uz valsti, kuras pilsonis ir bērns, uzskata par norādēm uz teritoriālo vienību, kā noteikts šādas valsts tiesību aktos, vai – ja nepastāv attiecīgas tiesību normas – uz teritoriālo vienību, ar kuru bērnam ir visciešākā saikne;
- 5) norādes uz valsti, kuras iestādēm ir iesniegts pieteikums par bērna vecāku laulības šķiršanu vai laulāto atšķiršanu vai arī pieteikums par viņu laulības atzīšanu par neesošu, uzskata par norādēm uz teritoriālo vienību, kuras iestādēm ir iesniegts šāds pieteikums;
- 6) norādes uz valsti, ar kuru bērnam ir būtiska saikne, uzskata par norādēm uz teritoriālo vienību, ar ko bērnam ir šāda saikne;
- 7) norādes uz valsti, uz kuru bērns ir aizvests vai kurā viņš aizturēts, uzskata par norādēm uz attiecīgo teritoriālo vienību, uz kuru bērns ir aizvests vai kurā viņš aizturēts;
- 8) norādes uz šādas valsts struktūrām vai iestādēm, kas nav centrālā iestāde, uzskata par norādēm uz struktūrām vai iestādēm, kam ir tiesības rīkoties attiecīgajā teritoriālajā vienībā;
- 9) norādes uz tās valsts tiesību aktiem, procedūrām vai iestādēm, kurā tiek veikti pasākumi, uzskata par norādēm uz tās teritoriālās vienības tiesību aktiem, procedūrām vai iestādēm, kurā ir veikti šādi pasākumi;
- 10) norādes uz lūguma saņēmējas valsts tiesību aktiem, procedūrām vai iestādēm uzskata par norādēm uz tās teritoriālās vienības tiesību aktiem, procedūrām vai iestādēm, kurā tiek lūgta atzīšana vai izpilde.

48. pants

Lai saskaņā ar III nodaļu noteiktu piemērojamās tiesību aktus attiecībā uz valstīm, kurās ir divas vai vairāk teritoriālās vienības, kam saistībā ar jautājumiem, uz ko attiecas šī Konvencija, ir pašām sava tiesību sistēma vai tiesību normu kopums, piemēro šādus noteikumus:

- a) ja šādā valstī ir spēkā esošas tiesību normas, kas nosaka to, kuras teritoriālās vienības tiesību akti jāpiemēro, tad piemēro attiecīgās teritoriālās vienības tiesību aktus;
- b) ja šādu tiesību normu nav, piemēro attiecīgās teritoriālās vienības tiesību aktus, kā definēts 47. pantā.

49. pants

Lai saskaņā ar III nodaļu noteiktu piemērojamās tiesību aktus attiecībā uz valstīm, kurās ir divas vai vairāk tiesību sistēmas vai

tiesību normu kopumi, ko piemēro dažādām personu kategorijām saistībā ar jautājumiem, uz ko attiecas šī Konvencija, piemēro šādus noteikumus:

- a) ja šādā valstī ir tiesību normas, kas nosaka, kurus no tiesību aktiem piemēro, tad piemēro attiecīgos tiesību aktus;
- b) ja šādu tiesību normu nav, piemēro to tiesību sistēmu vai tiesību normu kopumu, ar ko bērnam ir visciešākās saiknes.

50. pants

Šī Konvencija neskar to, kā abu konvenciju Līgumslēdzējas valstis savstarpējās attiecībās piemēro 1980. gada 25. oktobra Konvenciju par bērna starptautiskas nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem. Tomēr nekas neliedz atsaukties uz šīs Konvencijas noteikumiem, lai panāktu nelikumīgi aizvesta vai aizturēta bērna atgūšanu vai lai nokārtotu tiesības satikties ar bērnu.

51. pants

Attiecībās starp Līgumslēdzējām valstīm šī Konvencija aizstāj 1961. gada 5. oktobra Konvenciju par iestāžu pilnvarām un tiesību aktiem, kas piemērojami saistībā ar nepilngadīgo aizsardzību, un 1902. gada 12. jūnijā Hāgā parakstīto Konvenciju par aizbildnību pār nepilngadīgajiem, neskarot tādu pasākumu atzīšanu, kas veikti saskaņā ar iepriekšminēto 1961. gada 5. oktobra konvenciju.

52. pants

1. Šī Konvencija neskar starptautiskos nolīgumus, kuru līgumslēdzējas ir šīs Konvencijas Līgumslēdzējas valstis un kuros ir noteikumi par jautājumiem, uz ko attiecas šī Konvencija, ja vien šāda nolīguma Līgumslēdzējas valstis nav deklarējušas ko citu.

2. Šī Konvencija neskar iespēju vienai vai vairākām Līgumslēdzējām valstīm slēgt nolīgumus, kuros attiecībā uz bērniem, kas ir šāda nolīguma Līgumslēdzējas valsts pastāvīgie iedzīvotāji, ir noteikumi par jautājumiem, uz ko attiecas šī Konvencija.

3. Nolīgumi, ko viena vai vairākas Līgumslēdzējas valstis noslēdz par jautājumiem, uz kuriem attiecas šī Konvencija, neskar šīs Konvencijas piemērošanu attiecībās starp šādām valstīm un pārējām Līgumslēdzējām valstīm.

4. Šā panta iepriekšējie punkti attiecas arī uz vienotiem tiesību aktiem, ko pamato īpašas reģionālas vai citādas saites starp attiecīgajām valstīm.

53. pants

1. Konvencija attiecas uz pasākumiem tikai tad, ja tos kādā valstī veic pēc šīs Konvencijas stāšanās spēkā šajā valstī.

2. Konvencija attiecas uz tādu pasākumu atzīšanu un izpildi, kas veikti pēc tam, kad Konvencija ir stājusies spēkā starp valsti, kur tiek veikti pasākumi, un lūguma saņēmēju valsti.

54. pants

1. Visus paziņojumus Līgumslēdzēju valstu centrālajām iestādēm vai citām iestādēm nosūta oriģinālvalodā, pievienojot tulkojumu attiecīgās valsts oficiālajā valodā vai kādā no oficiālajām valodām vai – ja tas nav iespējams – tulkojumu franču vai angļu valodā.

2. Līgumslēdzējas valstis, izdarot atrunu saskaņā ar 60. pantu, tomēr var iebilst pret angļu vai franču valodas lietojumu, bet ne pret abu valodu lietojumu.

55. pants

1. Līgumslēdzējas valstis saskaņā ar 60. pantu var:

a) izdarīt atrunu par to, ka attiecīgās valsts iestāžu jurisdikcijā ir veikt aizsardzības pasākumus attiecībā uz bērna īpašumu, kas atrodas attiecīgās valsts teritorijā;

b) izdarīt atrunu par to, ka attiecīgajai valstij ir tiesības neatzīt vecāku atbildību vai pasākumu, ja tas nav saderīgs ar pasākumiem, ko attiecīgās valsts iestādes veikušas saistībā ar šādu īpašumu.

2. Atrunu var attiecināt uz noteiktām īpašuma kategorijām.

56. pants

Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences ģenerālsekretārs regulāri sasauk īpašo komisiju, lai pārskatītu Konvencijas faktisko piemērošanu.

VII NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

57. pants

1. Konvencija atvērta parakstīšanai valstīm, kas Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences astoņpadsmitās sesijas laikā ir tās dalībvalstis.

2. To ratificē, pieņem vai apstiprina, un ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas instrumentus deponē Nīderlandes Karalistes Ārlietu ministrijai, kas ir Konvencijas depozitārs.

58. pants

1. Ikviens cita valsts var pievienoties Konvencijai pēc tam, kad tā stājusies spēkā saskaņā ar 61. panta 1. punktu.

2. Pievienošanās dokumentus deponē depozitāram.

3. Šāda pievienošanās ir spēkā tikai attiecībā ar valsti, kas pievienojas Konvencijai, un tām Līgumslēdzējām valstīm, kas sešos mēnešos pēc 63. panta b) punktā paredzētā paziņojuma saņemšanas nav iebildušas pret pievienošanos. Šādus iebildumus valstis var celt arī pēc pievienošanās, kad tās ratificē, pieņem vai apstiprina Konvenciju. Par visiem šādiem iebildumiem paziņo depozitāram.

59. pants

1. Ja Līgumslēdzējā valstī ir divas vai vairāk teritoriālās vienības, kurās saistībā ar jautājumiem, uz ko attiecas šī Konvencija, piemēro dažādas tiesību sistēmas, tad šāda valsts var – parakstot, ratificējot, pieņemot vai apstiprinot Konvenciju vai arī pievienojoties tai – deklarēt, ka Konvencija attiecas uz visām šīs valsts teritoriālajām vienībām vai tikai uz vienu vai vairākām teritoriālajām vienībām, un šādu deklarāciju var jebkurā laikā grozīt, iesniedzot citu deklarāciju.

2. Šādas deklarācijas paziņo depozitāram, un tajās skaidri norāda teritoriālās vienības, uz ko attiecas Konvencija.

3. Ja valsts neiesniedz šajā pantā paredzēto deklarāciju, Konvencija attiecas uz visām šīs valsts teritoriālajām vienībām.

60. pants

1. Ikviens valsts var – ne vēlāk kā ratificējot, pieņemot vai apstiprinot Konvenciju vai pievienojoties tai, vai arī iesniedzot 59. pantā paredzētās deklarācijas – iesniegt vienu vai abas atrunas, kas paredzētas 54. panta 2. punktā un 55. pantā. Citas atrunas iesniegt nevar.

2. Ikviens valsts var jebkurā laikā atsaukt iesniegtu atrunu. Par šādu atsaukumu paziņo depozitāram.

3. Atruna zaudē spēku trešā kalendārā mēneša pirmajā dienā pēc iepriekšējā punktā minētā paziņojuma saņemšanas.

61. pants

1. Konvencija stājas spēkā tā mēneša pirmajā dienā, kas seko trīs mēnešu termiņam pēc trešā ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas dokumenta deponēšanas, kā minēts 57. pantā.
2. Pēc tam Konvencija stājas spēkā:
 - a) attiecībā uz valstīm, kas Konvenciju ratificē, pieņem vai apstiprina pēc tās stāšanās spēkā, – tā mēneša pirmajā dienā, kas seko trīs mēnešu termiņam pēc attiecīgā ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas dokumenta deponēšanas;
 - b) attiecībā uz valstīm, kas pievienojas Konvencijai, – tā mēneša pirmajā dienā, kas seko trīs mēnešu termiņam pēc 58. panta 3. punktā paredzētā sešu mēnešu termiņa;
 - c) attiecībā uz teritoriālajām vienībām, uz kurām Konvencija tiek attiecināta saskaņā ar 59. pantu, – tā mēneša pirmajā dienā, kas seko trīs mēnešu termiņam pēc minētajā pantā paredzētā paziņojuma saņemšanas.

62. pants

1. Šīs Konvencijas Līgumslēdzējas valstis var denonsēt to, iesniedzot depozitāram rakstisku paziņojumu. Denonsēšana var attiekties tikai uz noteiktām teritoriālajām vienībām, uz ko attiecas Konvencija.
2. Denonsēšana stājas spēkā tā mēneša pirmajā dienā, kas seko divpadsmit mēnešu termiņam pēc tam, kad depozitārijs ir saņēmis paziņojumu. Ja paziņojumā ir norādīts ilgāks termiņš, pēc kura denonsēšana stājas spēkā, tad denonsēšana stājas spēkā, beidzoties šādam ilgākam termiņam.

63. pants

Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences dalībvalstīm un valstīm, kas pievienojušās saskaņā ar 58. pantu, depozitārs paziņo par:

- a) parakstīšanu, ratifikāciju, pieņemšanu un apstiprināšanu, kas minēta 57. pantā;
- b) pievienošanos un iebildumiem, kas celti sakarā ar 58. pantā minēto pievienošanos;
- c) dienu, kad šī konvencija stājas spēkā saskaņā ar 61. pantu;
- d) deklarācijām, kas minētas 34. panta 2. punktā un 59. pantā;
- e) nolīgumiem, kas minēti 39. pantā;
- f) atrunām, kas minētas 54. panta 2. punktā un 55. pantā, kā arī par 60. panta 2. punktā minētajiem atsaukumiem;
- g) denonsēšanu, kas minēta 62. pantā.

To apliecinot, attiecīgi pilnvarotas personas ir parakstījušas šo Konvenciju.

Konvencija noslēgta Hāgā 1996. gada 19. oktobrī angļu un franču valodā vienā oriģināleksempļārā, ko deponē Nīderlandes Karalistes Valdības arhīvā un kura apliecinātas kopijas pa diplomātiskajiem kanāliem nosūta visām valstīm, kas Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences astoņpadsmitās sesijas laikā ir tās dalībvalstis; abi teksti ir vienlīdz autentiski.